

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 4. júna 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Sociálne zabezpečenie migrujúcich pracovníkov — Nariadenie (EHS) č. 1408/71 — Článok 27 — Príloha VI oddiel R bod 1 písm. a) a b) — Pojem ‚nárok na dôchodok podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov‘ — Vecné dávky — Retroaktívne priznanie dôchodku v členskom štáte bydliska — Poberanie dávok zdravotnej starostlivosti podmienené uzatvorením povinného zdravotného poistenia — Osvedčenie o nepoistení podľa právnych predpisov týkajúcich sa povinného zdravotného poistenia členského štátu bydliska — Následná neexistencia povinnosti platiť príspevky v tomto členskom štáte — Retroaktívne odňatie tohto osvedčenia — Nemožnosť uzatvoriť povinné zdravotné poistenie s retroaktívnym účinkom — Prerušenie takéhoto poistenia pre prípad choroby — Potrebný účinok nariadenia č. 1408/71“

Vo veci C-543/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (Holandsko) z 15. októbra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 17. októbra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank

proti

E. Fischerovej-Lintjensovej,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory M. Ilešič, sudcovia A. Ó Caoimh (spravodajca), C. Toader, E. Jarašiūnas a C. G. Fernlund,

generálny advokát: P. Mengozzi,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank, v zastúpení: H. van der Most, splnomocnený zástupca,
- holandská vláda, v zastúpení: M. de Ree a M. Bulterman, splnomocnené zástupkyne,
- nemecká vláda, v zastúpení: T. Henze a A. Wiedmann, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: holandčina.

— Európska komisia, v zastúpení: D. Martin a M. van Beek, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 12. februára 2015,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 27 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996 (Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 1/18, s. 392), zmeneným a doplneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006 (Ú. v. ES L 392, s. 1, ďalej len „nariadenie č. 1408/71“), ako aj prílohy VI oddielu R bodu 1 písm. a) a b) uvedeného nariadenia.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Raad van bestuur van de Sociale verzekeringsbank (Správna rada Sociálnej poisťovne, ďalej len „SVB“) a E. Fischer-Lintjens, ktorého predmetom je odňatie osvedčenia zo strany College voor zorgverzekeringen (Rada pre zdravotné poistenie, ďalej len „CVZ“), inštitúcie, ktorej právomoci v súčasnosti vykonáva SVB, ktoré preukazovalo, že E. Fischer-Lintjens nebola povinná uzatvoriť zdravotné poistenie v Holandsku, a teda nemala povinnosť platiť nijaké príspevky (ďalej len „osvedčenie o nepoistení“).

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Článok 27 nariadenia č. 1408/71 je obsiahnutý v hlave III tohto nariadenia nazvanej „Osobitné ustanovenia súvisiace s rôznymi kategóriami dávok“ a v kapitole 1 tohto nariadenia nazvanej „Choroba a materstvo“. Tento článok 27 s názvom „Dôchodky splatné podľa právnych predpisov viacerých členských štátov v prípadoch, ak existuje nárok na dávky v štáte bydliska“ znie:

„Dôchodca, ktorý má nárok na poberanie dôchodku podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov, z ktorých jeden je ten členský štát, na území ktorého má bydlisko, a ktorý má nárok na dávky podľa právnych predpisov tohto členského štátu, pričom ak je to vhodné, sa prihliada na ustanovenia článku 18 a prílohy VI, poberá so svojimi rodinnými príslušníkmi tieto dávky od inštitúcie miesta bydliska a na náklady tejto inštitúcie tak, akoby dotknutá osoba bola dôchodcom, ktorého dôchodok je splatný iba podľa právnych predpisov posledného menovaného členského štátu.“
- 4 Článok 28 tohto nariadenia obsiahnutý v tej istej kapitole 1, ktorý je nazvaný „Dôchodky splatné podľa právnych predpisov jedného alebo viacerých štátov v prípadoch, ak neexistuje nárok na dávky v štáte bydliska“, stanovuje pravidlá týkajúce sa poskytovania a vyplácania dávok, uplatniteľné na dôchodcu, ktorý má nárok na dôchodok podľa právnych predpisov jedného členského štátu alebo na dôchodky podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov a ktorý nemá nárok na dávky podľa právnych predpisov členského štátu, na území ktorého má bydlisko, poberá napriek tomu takéto dávky pre seba a svojich rodinných príslušníkov, pokiaľ by mal na ne nárok podľa právnych predpisov členského štátu alebo aspoň jedného z členských štátov príslušných v súvislosti s dôchodkami, keby mal bydlisko na území dotknutého členského štátu.

- 5 Článok 84a uvedeného nariadenia nazvaný „Vzťahy medzi inštitúciami a osobami, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie“ stanovuje:

„1. Inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, majú povinnosť vzájomného informovania a spolupráce na zabezpečenie správneho vykonávania tohto nariadenia.

Inštitúcie v súlade so zásadou správneho vykonávania odpovedajú na všetky dopyty v primeranom čase a v tejto súvislosti poskytujú zainteresovaným osobám akékoľvek požadované informácie pre uplatňovanie práv im udelených týmto nariadením.

Zainteresované osoby informujú inštitúcie príslušného štátu a štátu bydliska čo najskôr o akýchkoľvek zmenách ich osobnej alebo rodinnej situácie, ktoré majú vplyv na ich právo na dávky podľa tohto nariadenia.

2. Nedodržanie povinnosti informovania uvedenej v odseku 1 treťom pododseku môže mať za následok aplikáciu primeraných opatrení v rámci vnútroštátneho práva. Tieto opatrenia sú jednako ekvivalentné opatreniam aplikovateľným na podobné situácie podľa vnútroštátneho práva a osobám uplatňujúcim nárok neznemožňujú alebo v praxi nadmerne nestážujú uplatňovanie práv im udelených týmto nariadením.

...“

- 6 Príloha VI toho istého nariadenia s názvom „Osobitné postupy na uplatňovanie právnych predpisov určitých členských štátov“ obsahuje oddiel R, v ktorom v bode 1 písm. a) a b) nazvanom „Zdravotné poistenie“ stanovuje:

„a) Pokiaľ ide o nárok na vecné dávky podľa holandských právnych predpisov, za osoby s nárokom na vecné dávky na účely vykonania kapitol 1 a 4 hlavy III tohto nariadenia sa považujú:

- i) osoby, ktoré sú podľa článku 2 [zákona o zdravotnom poistení (Zorgverzekeringswet, ďalej len ‚Zvw‘)] povinné poistiť sa v zdravotnej poisťovni;

...

b) Osoby uvedené v písm. a) bode i) sa musia v súlade s ustanoveniami [Zvw] poistiť v zdravotnej poisťovni...“

Holandské právo

Zákon o všeobecnom systéme starobných dôchodkov

- 7 § 14 ods. 1 všeobecného zákona o starobných dôchodkoch (Algemene ouderdomswet, ďalej len „AOW“) stanovuje:

„Starobný dôchodok a zvýšenie starobného dôchodku priznáva Sociale verzekeringsbank na základe žiadosti.“

- 8 § 16 AOW stanovuje:

„1. Starobný dôchodok sa začne vyplácať od prvého dňa v mesiaci, v ktorom oprávnená osoba splní podmienky na priznanie nároku na starobný dôchodok.

2. Odchylne od odseku 1 sa starobný dôchodok nemôže vyplácať dlhšie ako jeden rok pred prvým dňom v mesiaci, v ktorom bola podaná žiadosť alebo sa dôchodok priznal *ex offo*. Sociale verzekeringsbank sa v osobitných prípadoch môže odchýliť od znenia predchádzajúcich ustanovení.“

Všeobecný zákon o poistení pre prípad mimoriadnych liečených nákladov

- 9 § 5 ods. 1 a 4 všeobecného zákona o poistení pre prípad mimoriadnych liečených nákladov (Algemene wet bijzondere ziektekosten, ďalej len „AWBZ“) stanovuje:

„1. Poistencom podľa ustanovení tohto zákona je:

- a) rezident;
- b) nerezident, ktorý podlieha dani z príjmov zo závislej činnosti v Holandsku.

...

4. Odchylne od odseku 1 možno okruh poistených osôb rozšíriť alebo obmedziť nariadením orgánu verejnej správy alebo na základe neho.“

- 10 § 5c AWBZ znie:

„Sociale verzekeringsbank určí *ex offo*, prípadne na žiadosť, či fyzická osoba splňuje podmienky uvedené v § 5 či 5b alebo na základe týchto paragrafov, aby mohla byť poistená na základe tohto zákona.“

Nariadenie o rozšírení a zúžení okruhu osôb poistených v systéme sociálneho poistenia z roku 1999

- 11 § 21 ods. 1 a 6 nariadenia o rozšírení a zúžení okruhu osôb poistených v systéme sociálneho poistenia z roku 1999 (Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999, ďalej len „KB 746“) stanovuje:

„1. Podľa [AWBZ] nie je poistený ten, kto býva v Holandsku, ale podľa nariadenia Rady Európskych spoločenstiev alebo podľa dohovoru o sociálnom zabezpečení uzavretého medzi Holandskom a jedným alebo viacerými štátmi má v Holandsku nárok na vecné dávky, ktoré sú mu v zásade poskytované na náklady iného členského štátu Európskej únie, iného štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, alebo štátu, s ktorým Holandsko uzatvorilo dohovor o sociálnom zabezpečení.

...

6. Sociale verzekeringsbank vydá na žiadosť osoby uvedenej v odsekoch 1 až 4 osvedčenie o nepoistení.“

Zákon o zdravotnom poistení

- 12 Podľa § 2 ods. 1 Zvw:

„Ten, kto je zo zákona poistený podľa AWBZ a právnych predpisov, ktoré sa na ňom zakladajú, je povinný uzatvoriť zdravotné poistenie alebo sa nechať poistiť proti riziku uvedenému v § 10.“

13 § 3 ods. 1 Zvw stanovuje:

„Zdravotná poisťovňa je na základe príslušnej žiadosti povinná uzatvoriť zdravotné poistenie s každou osobou alebo pre každú osobu, ktorá má byť povinne poistená a má bydlisko v oblasti jej činnosti, ako aj s každou osobou alebo pre každú osobu, ktorá má byť povinne poistená a býva v zahraničí.“

14 § 5 ods. 1 a 5 Zvw stanovuje:

„1. Zdravotné poistenie začína plynúť v deň predloženia žiadosti zdravotnej poisťovni v zmysle § 3 ods. 1...“

...

5. Zdravotné poistenie má, prípadne odchyľne od § 925 ods. 1 Knihy 7 občianskeho zákonníka, retroaktívny účinok:

a. ak začína plynúť v priebehu štyroch mesiacov po vzniku povinnosti byť poistený, až ku dňu vzniku tejto povinnosti.

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

15 Pani E. Fischer-Lintjens bývala od 1. decembra 1934, t. j. od svojho narodenia, do 1. septembra 1970 v Holandsku. Potom bývala v Nemecku až do 1. mája 2006, kedy sa vrátila do Holandska, kde odvtedy býva.

16 Od októbra 2004 poberala E. Fischer-Lintjens vdovský dôchodok vyplácaný príslušnou nemeckou inštitúciou. Po tom, čo sa v roku 2006 presťahovala z Nemecka do Holandska, prostredníctvom tlačiva E 121 sa zaregistrovala u holandskej zdravotnej poisťovne CZ (ďalej len „CZ“), čím jej od 1. júna 2006 vznikol nárok na dávky podľa článku 28 nariadenia č. 1408/71 voči príslušnej nemeckej inštitúcii. E. Fischer-Lintjens platila v Nemecku poistné na svoje zdravotné poistenie.

17 Dňa 20. októbra 2006 E. Fischer-Lintjens dostala od CVZ osvedčenie o nepoistení podľa AWBZ, ktorého cieľom bolo preukázať holandskému orgánu zodpovednému za výber poistného, že nedlhuje v Holandsku nijaké poistné. E. Fischer-Lintjens v tlačive, ktoré musela vyplniť, aby získala toto osvedčenie, uviedla, že nepoberá nijaký dôchodok ani dávky podľa holandských právnych predpisov, ale dôchodok podľa nemeckých právnych predpisov.

18 V tomto osvedčení bolo uvedené, že platí na obdobie od 1. júna 2006 až do 31. decembra 2010, ak nedôjde k zmene okolností.

19 Hoci pani E. Fischer-Lintjens dosiahla vek 65 rokov, čím jej v Holandsku podľa AOW vznikol nárok na dôchodok od 1. decembra 1999, požiadala o tento dôchodok až v máji 2007. Podľa vnútroštátneho súdu E. Fischer-Lintjens pred podaním svojej žiadosti nesprávne zastávala názor, že na dôchodok nemá nárok.

20 Rozhodnutím z 8. novembra 2007, ktoré bolo 24. apríla 2008 zmenené, SVB priznala a vyplatila E. Fischer-Lintjens podľa § 16 ods. 2 AOW dôchodok s retroaktívnym účinkom jedného roka od dátumu prvého dňa mesiaca, v ktorom podala žiadosť, teda od 1. mája 2006.

21 Pani Fischer-Lintjens však do októbra 2010 túto zmenu situácie neoznámila CZ, CVZ ani nemeckej zdravotnej poisťovni.

- 22 E. Fischer-Lintjens vyplnila 21. októbra 2010 v rámci svojej žiadosti o predĺženie platnosti svojho osvedčenia o nepoistení tlačivo CVZ, v ktorom prehlásila, že od 1. mája 2006 poberá starobný dôchodok podľa AOW.
- 23 Rozhodnutím z 2. novembra 2010 CZV informovala pani E. Fischer-Lintjens, že musí byť poistená podľa AWBZ a Zvw a v dôsledku toho musí platiť poistné v Holandsku, pretože sa už nenachádza v niektorej zo situácií uvedených v § 21 ods. 1 KB 746, a je preto od júna 2006 povinná platiť poistné. CVZ teda odňala osvedčenie o nepoistení E. Fischer-Lintjens (ďalej len „rozhodnutie o odňatí“) a CZ vypovedala zmluvu o zdravotnom poistení, ktorú uzavrela s E. Fischer-Lintjens. Toto odňatie a toto vypovedanie zmluvy mali retroaktívny účinok od 1. júna 2006.
- 24 Nemecká zdravotná poisťovňa následne vrátila sumu poistného vo výške viac ako 5 000 eur, ktorá predstavuje sumu, ktorú E. Fischer-Lintjens zaplatila v Nemecku od 1. júna 2006.
- 25 CZ potom požiadala pani E. Fischer-Lintjens o zaplatenie liečebných nákladov nahradených uvedenej nemeckej inštitúcii vo výške viac ako 11 000 eur. Podľa CVZ môže zdravotné poistenie na základe § 5 ods. 5 Zvw nadobudnúť retroaktívny účinok najviac štyri mesiace po vzniku povinnosti byť poistený. Pani E. Fischer-Lintjens preto musela sama uhradiť liečebné náklady nahradené tejto nemeckej inštitúcii za obdobie, počas ktorého nebola zdravotne poistená, teda od júna 2006 do 1. júla 2010, keď bola E. Fischer-Lintjens zdravotne poistená v Holandsku.
- 26 Dňa 7. decembra 2010 zaslala pani E. Fischer-Lintjens CVZ sťažnosť proti rozhodnutiu o odňatí.
- 27 SVB sa od 15. marca 2011 stala orgánom príslušným pre udelenie oslobodenia od povinnosti byť povinne poistený podľa AWBZ a pre vydanie osvedčení o nepoistení. Osvedčenia, ktoré vydala CVZ pred týmto dátumom, sa považujú za osvedčenia vydané SVB.
- 28 Rozhodnutím z 21. apríla 2011 SVB vyhlásila sťažnosť, ktorú podala pani E. Fischer-Lintjens proti rozhodnutiu o odňatí, za nedôvodnú. Rechtbank Roermond (súd v Roermond) vyhovel rozsudkom zo 17. januára 2012 žalobe, ktorú podala E. Fischer-Lintjens proti tomuto rozhodnutiu. Podľa tohto súdu, osvedčenie o nepoistení, ktoré E. Fischer-Lintjens dostala, malo vyvolávať právne účinky, ktoré odňatím daného osvedčenia nebolo možné zrušiť.
- 29 SVB podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Centrale Raad van Beroep (Ústredný súd pre správne spory), v ktorom tvrdila, že osvedčenie o nepoistení malo podobne ako tlačivo E 121 čisto deklaratórnu povahu. Podľa SVB nemožno z vnútroštátnych právnych predpisov vyvodiť nijaký právny účinok, ktorý by sa líšil od účinkov vyplývajúcich z uplatnenia nariadenia č. 1408/71.
- 30 Vnútroštátny súd sa domnieva, že SVB bola oprávnená retroaktívne odňať osvedčenie o nepoistení, ale pri tomto odňatí dostatočne nezohľadnila záujmy E. Fischer-Lintjens. Tento súd zastáva názor, že zo zásady právnej istoty okrem iného vyplýva, že skutočná právomoc v oblasti vyplácania dôchodkov a znášania nákladov na vecné dávky vzniká až odo dňa vydania rozhodnutia o priznaní dôchodku, ktorým sa stanoví, že dotknutej osobe skutočne prináleží nárok na požadovaný dôchodok. Z tohto dôvodu si vnútroštátny súd kladie otázku, v ktorom okamihu vznikol skutočný „nárok“ pani E. Fischer-Lintjens na dôchodok, o ktorý ide v konaní vo veci samej, v zmysle článku 27 uvedeného nariadenia, keďže tento súd sa domnieva, že ak sa uvedený článok uplatní s retroaktívnym účinkom, v zásade to bude viesť k vzniku rôznych právnych následkov, ktoré budú mať tiež retroaktívny účinok, vrátane povinnosti byť zdravotne poistený v Holandsku, o ktorú ide v prejednávanej veci.

31 Za týchto podmienok Centrale Raad van Beroep rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa pojem ‚nárok [na dôchodok]‘ v zmysle článku 27 a nasl. nariadenia č. 1408/71 vykladať v tom zmysle, že na určenie okamihu, od ktorého vzniká nárok na dôchodok, je rozhodujúci okamih vydania rozhodnutia o priznaní dôchodku, na základe ktorého sa vyplácal dôchodok, alebo okamih, od ktorého sa začal retroaktívne poskytovať dôchodok?
2. Pokiaľ sa pod pojmom ‚nárok [na dôchodok]‘ rozumie okamih, od ktorého sa začal retroaktívne poskytovať dôchodok:

Je s takýmto výkladom pojmu zlučiteľné, ak dôchodca, na ktorého sa vzťahuje článok 27 nariadenia č. 1408/71, nemôže podľa holandských právnych predpisov uzatvoriť zdravotné poistenie s rovnakým retroaktívnym účinkom?“

O prejudiciálnych otázkach

- 32 Na úvod treba konštatovať, že otázky sú položené za osobitných okolností veci samej, keď na jednej strane bol holandský dôchodok poskytnutý pani E. Fischer-Lintjens v novembri 2007 s retroaktívnym účinkom od 1. mája 2006, a na druhej strane E. Fischer-Lintjens mohla osvedčením o nepoistení z 20. októbra 2006 preukázať holandskému orgánu zodpovednému za výber poistného, že nemá povinnosť vyplývajúcu z § 2 ods. 1 Zvw v spojení s prílohou VI oddielom R bodom 1 písm. a) nariadenia č. 1408/71, uzatvoriť povinné zdravotné poistenie v Holandsku, lebo patrí do pôsobnosti článku 28 tohto nariadenia, a teda má nárok na nemocenské dávky v Holandsku na náklady príslušnej nemeckej inštitúcie. Toto osvedčenie o nepoistení jej však bolo 2. novembra 2010 odňaté s retroaktívnym účinkom od 1. júna 2006.
- 33 V tomto kontexte treba pripomenúť, že dôchodcovia, ktorí majú nárok na dôchodok podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov, z ktorých jeden je Holandsko, na území ktorého majú bydlisko, sa musia podľa prílohy VI oddielu R bodu 1 písm. a) a b) uvedeného nariadenia na to, aby mali na základe článku 27 toho istého nariadenia nárok na nemocenské dávky podľa právnych predpisov tohto posledného uvedeného členského štátu na náklady príslušnej holandskej inštitúcie, nechať poistiť v zdravotnej poisťovni v súlade s § 2 Zvw. Je nesporné, že podľa § 5 ods. 1 a 5 Zvw môže mať toto poistenie retroaktívny účinok len v prípade, že je uzatvorené v priebehu štyroch mesiacov od vzniku povinnosti byť poistený.
- 34 Podľa vnútroštátneho súdu treba teda určiť dátum, ku ktorému mala E. Fischer-Lintjens nárok na uvedené dávky v Holandsku na náklady príslušnej holandskej inštitúcie, ktorý zodpovedá dátumu, ku ktorému sa na E. Fischer-Lintjens už nevzťahoval článok 28 nariadenia č. 1408/71, ale článok 27 tohto nariadenia. Tento súd však spresňuje, že nech už je tento dátum akýkoľvek, uplatnenie § 2 a § 5 ods. 5 Zvw by malo pre E. Fischer-Lintjens za následok odňatie zdravotného poistenia na určitú dobu, lebo za takých okolností, v akých sa nachádza E. Fischer-Lintjens, bránia tieto ustanovenia uzatvoreniu takéhoto poistenia s retroaktívnym účinkom. Uvedený súd však uvádza, že možno zastávať názor, že prerušenie zdravotného poistenia E. Fischer-Lintjens počas obdobia od 8. novembra 2007, keď došlo k prvému vyplateniu holandského dôchodku E. Fischer-Lintjens, do 1. júla 2010, t. j. dátumu uzatvorenia zdravotného poistenia v Holandsku, možno pripísať výlučne oneskorenému uzatvoreniu poistenia E. Fischer-Lintjens s holandskou poisťovňou. E. Fischer-Lintjens tak musí sama znášať z toho vyplývajúcu ujmu.
- 35 Svojom otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd teda v podstate pýta, či sa má článok 27 nariadenia č. 1408/71 v spojení s prílohou VI oddielom R bodom 1 písm. a) a b) tohto nariadenia vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, bráni právnej

úprave členského štátu, ktorá neumožňuje osobe oprávnenej poberať dôchodok priznaný týmto členským štátom s retroaktívnym účinkom v dĺžke jedného roka, uzatvoriť povinné zdravotné poistenie s rovnakým retroaktívnym účinkom.

- 36 Treba teda určiť, od akého dátumu získalo za okolností, o aké ide vo veci samej, Holandsko právomoc podľa uvedeného článku 27 nariadenia č. 1408/71, voči takému dôchodcovi, ako je pani E. Fischer-Lintjens.
- 37 Ustanovenia uvedeného nariadenia určujúce uplatniteľné právne predpisy tvoria v tomto ohľade uzavretý systém kolíznych noriem, ktorý odníma vnútroštátnym zákonodarcom právomoc určiť rozsah a podmienky uplatňovania ich vnútroštátnych právnych predpisov upravujúcich v tejto oblasti, pokiaľ ide o osoby, ktoré im podliehajú, a o územie, v rámci ktorého majú vnútroštátne ustanovenia účinky (pozri najmä rozsudok van Delft a i., C-345/09, EU:C:2010:610, bod 51 a citovanú judikatúru).
- 38 Vzhľadom na to, že sú teda kolízne normy stanovené v nariadení č. 1408/71 pre členské štáty kogentné, nemožno tým skôr, ako už konštatoval Súdny dvor, pripustiť, aby poistenci, na ktoré sa tieto normy vzťahujú, mohli mariť ich účinky tým, že by mali možnosť sa im vyhnúť. Uplatnenie systému kolíznych noriem zavedeného týmto nariadením totiž závisí len od objektívnej situácie, v akej sa dotknutý pracovník nachádza (pozri v tomto zmysle rozsudok van Delft a i., C-345/09, EU:C:2010:610, bod 52 a citovanú judikatúru).
- 39 Treba tiež pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je cieľom ustanovení uvedeného nariadenia, ktoré určujú uplatniteľné právne predpisy, nielen vyhnúť sa súčasnému uplatňovaniu viacerých vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré z toho môžu vyplývať, ale aj zabrániť tomu, aby osoby, ktoré spadajú do pôsobnosti uvedeného nariadenia, boli zbavené ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia v prípade, že by neexistovala právna úprava, ktorá by sa na ne vzťahovala (pozri v tomto zmysle rozsudok Mulders, C-548/11, EU:C:2013:249, bod 39 a citovanú judikatúru).
- 40 Z toho vyplýva, ako uviedol generálny advokát v bode 41 svojich návrhov, že jedným z cieľov kolíznych noriem stanovených v nariadení č. 1408/71 je totiž zabezpečiť, aby boli všetci poistenci, ktorí patria do pôsobnosti tohto nariadenia, nepretržite poistení, bez toho, aby táto nepretržitosť bola dotknutá diskrečnými výbermi jednotlivcov alebo príslušných inštitúcií členských štátov.
- 41 Článok 27 uvedeného nariadenia sa v tejto súvislosti týka dôchodcu, ktorý má nárok na poberanie dôchodku podľa právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov, z ktorých jeden je členský štát, na území ktorého má bydlisko, a ktorý má nárok na nemocenské dávky a dávky v materstve. Cieľom tohto článku spoločne s článkom 28 toho istého nariadenia je určiť jednak inštitúciu, ktorá má povinnosť poskytovať osobám s nárokom na dôchodok tieto nemocenské dávky a dávky v materstve, a jednak inštitúciu, ktorá je povinná niesť náklady spojené s týmito dávkami (pozri v tomto zmysle rozsudok Rundgren, C-389/99, EU:C:2001:264, body 43 a 44).
- 42 Systém zavedený týmito článkami stanovuje spojitosť medzi právomocou v oblasti vyplácania dôchodkov a povinnosťou znášať náklady na vecné dávky, pričom táto povinnosť je teda vo vzťahu k skutočnej právomoci v oblasti dôchodkov vedľajšia. Povinnosť znášať náklady na vecné dávky teda nemôže niesť inštitúcia členského štátu, ktorá má len hypotetickú právomoc spravovať dôchodky. Z toho vyplýva, že ak článok 27 nariadenia č. 1408/71, podobne ako článok 28 tohto nariadenia, odkazuje na nárok na dôchodok, tento odkaz sa týka dôchodku, ktorý bol skutočne vyplatený dotknutej osobe (pozri v tomto zmysle rozsudok Rundgren, C-389/99, EU:C:2001:264, bod 47).
- 43 Holandský dôchodok dotknutej osoby, ktorá sa nachádza v rovnakej situácii ako pani E. Fischer-Lintjens, sa musí považovať za nárok na dôchodok v zmysle článku 27 nariadenia č. 1408/71 od začiatku obdobia, počas ktorého bol tento dôchodok tejto dotknutej osobe skutočne

vyplácaný, bez ohľadu na okamih, keď bol nárok na tento dôchodok formálne konštatovaný. Na takýto dôchodok teda existuje nárok počas celého tohto obdobia, a to prípadne aj vtedy, ak začiatok tohto obdobia predchádza dátumu rozhodnutia o priznaní tohto dôchodku.

- 44 V prejednávanej veci je nesporné, že dôchodok dotknutý vo veci samej sa skutočne vyplácal pani E. Fischer-Lintjens podľa holandských právnych predpisov za obdobie od 1. mája 2006. Od tohto dátumu tak musel byť na priznanie dávok E. Fischer-Lintjens kvalifikovaný ako „nárok [na dôchodok]“ v zmysle článku 27 nariadenia č. 1408/71.
- 45 Ako navyše uviedla nemecká vláda vo svojich písomných pripomienkach, akýkoľvek iný výklad pojmu „nárok [na dôchodok]“ v zmysle tohto článku 27 by spôsobil, že obdobie, na ktoré je členský štát príslušný v oblasti nárokov na dávky podľa tohto nariadenia, by záviselo od rýchlosti vybavení žiadostí o dôchodok vnútroštátnymi správami, čo by bolo v rozpore s cieľmi sledovanými uvedeným nariadením, ktorým je, ako už Súdny dvor konštatoval v bode 40 tohto rozsudku, zaručiť všetkým poistencom, ktorí patria do pôsobnosti tohto istého nariadenia, aby boli nepretržite poistení.
- 46 Z informácií poskytnutých Súdnemu dvoru, ktoré neboli spochybnené, okrem iného vyplýva, že po retroaktívnom odňatí osvedčenia o nepoistení už E. Fischer-Lintjens nemala zdravotné poistenie za obdobie od júna 2006 do 1. júla 2010, aj keď predtým uhradila za toto obdobie príspevky na zdravotné poistenie v Nemecku, ktoré jej boli následne z dôvodu rozhodnutia o odňatí vrátené.
- 47 Holandská vláda v tejto súvislosti vo svojich písomných pripomienkach vysvetľuje, že akýkoľvek retroaktívny účinok holandského zdravotného poistenia je v zásade vylúčený holandskou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej, s ohľadom na cieľ poistenia ochrany pred budúcimi škodami, ku ktorým nedošlo k dátumu uzatvorenia zmluvy, a cieľ motivovať dotknuté osoby povinné uzatvoriť poistnú zmluvu podliehajúcu holandskému právu, aby tak vykonali čo najskôr. Takýto nedostatok retroaktívneho účinku zaručuje solidaritu, ktorá tvorí základ systému zdravotného poistenia a zabraňuje zneužitiam. Bez ohľadu na túto všeobecnú zásadu vylúčenia retroaktívneho účinku holandský normotvorca stanovil obmedzenú výnimku, podľa ktorej pokiaľ zdravotné poistenie začne bežať v lehote štyroch mesiacov nasledujúcich po vzniku povinnosti poistenia, má toto poistenie retroaktívny účinok siahajúci až k dátumu vzniku tejto povinnosti. Tento retroaktívny účinok, pokiaľ sa uplatní, čo však podľa holandskej vlády nie je v prejednávanej veci možné, lebo povinnosť E. Fischer-Lintjens platiť poistné vznikla 1. mája 2006, je tak obmedzený na štyri mesiace.
- 48 Môže byť nepochybne legitímne, ak členský štát obmedzí možnosť uzatvoriť zdravotné poistenie so spätnou účinnosťou s cieľom motivovať osoby povinné uzatvoriť takéto poistenie, aby tak vykonali čo najskôr. Súdny dvor už teda rozhodol, že povinnosť platiť príspevky z dôvodu existencie nároku na dávky, a to aj bez faktického poskytnutia uvedených dávok, je vlastná zásade solidarity uplatňovanej vnútroštátnymi systémami sociálneho zabezpečenia, pretože neexistencia takej povinnosti by mohla dotknuté osoby podnietiť, aby s prispievaním do tohto systému vyčkali, až kým riziko nenastane (pozri v tomto zmysle rozsudok van Delft a i., C-345/09, EU:C:2010:610, bod 75).
- 49 Podmienky účasti v systémoch sociálneho zabezpečenia členských štátov, ktorých úprava patrí do právomoci týchto štátov, musia byť v súlade s právom Únie a nemôžu viesť k vylúčeniu osôb, na ktoré sa na základe nariadenia č. 1408/71 vzťahujú také vnútroštátne právne predpisy, o aké ide vo veci samej, z pôsobnosti týchto právnych predpisov (pozri v tomto zmysle rozsudky Kits van Heijningen, C-2/89, EU:C:1990:183, bod 20, ako aj Salemink, C-347/10, EU:C:2012:17, body 38 až 40).
- 50 Treba však konštatovať, ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 53 a 54 svojich návrhov, že vnútroštátna právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, vedie k tomu, že osoba, ktorej orgány členského štátu bydliska priznajú podľa článku 27 uvedeného nariadenia vyplatenie dôchodku s retroaktívnym účinkom dlhším ako štyri mesiace od dátumu rozhodnutia o priznaní dôchodku, nemôže potom splniť

svoje právne povinnosti a uzatvoriť v tomto členskom štáte zdravotné poistenie v lehote, ktorá by jej umožnila využiť retroaktívny účinok dlhší ako štyri mesiace, a to aj keď jej bola doposiaľ uhradená zdravotná starostlivosť príslušnou inštitúciou iného členského štátu.

- 51 V prejednávacom prípade je nesporné, že hoci pani E. Fischer-Lintjens informovala príslušné holandské inštitúcie o skutočnosti, že poberala nemecký dôchodok k 8. novembru 2007, keď došlo k prijatiu rozhodnutia SVB, ktorým bol konštatovaný jej nárok na dôchodok v Holandsku s retroaktívnym účinkom od 1. mája 2006, nemohla z dôvodu obmedzenia obsiahnutého v § 5 ods. 5 Zvw, uzatvoriť povinné zdravotné poistenie, ktoré by jej zaručovalo poistenie od 1. mája 2006. Za okolností vo veci samej sa zdá, že E. Fischer-Lintjens nemala nijakú možnosť vyhnúť sa prerušeniu takéhoto poistenia.
- 52 V súlade s judikatúrou pripomenutou v bode 39 tohto rozsudku však poistenec, akým je E. Fischer-Lintjens, ktorý patrí do pôsobnosti nariadenia č. 1408/71, nemôže byť zbavený ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia v dôsledku neexistencie právnych predpisov, ktoré by sa na neho uplatnili (pozri analogicky rozsudok Kuusijärvi, C-275/96, EU:C:1998:279, bod 28).
- 53 Z toho vyplýva, ako uviedol generálny advokát v bodoch 55 a 56 svojich návrhoch, že obmedzenie zavedené ustanoveniami vnútroštátnej právnej úpravy, o aké ide vo veci samej, ktorého výsledkom je to, že osoba nachádzajúca sa v situácii totožnej so situáciou E. Fischer-Lintjens nie je schopná splniť svoje povinnosti, ktoré pre ňu vyplývajú z článku 27 nariadenia č. 1408/71 a prílohy VI oddielu R bodu 1 písm. a) a b) tohto nariadenia, narušuje potrebný účinok (*effet utile*) systému kolíznych pravidiel zavedeného uvedeným nariadením a povinnosti, ktoré ukladá poistencom. Konkrétne potrebný účinok (*effet utile*) tohto systému, ktorý je kogentný tak voči členským štátom, ako aj voči dotknutým osobám, nemôže byť zaručený, pokiaľ tieto štáty prostredníctvom svojich vnútroštátnych právnych úprav môžu takej osobe, ako je pani E. Fischer-Lintjens, odoprieť možnosť úplného splnenia povinností, ktoré jej toto nariadenie ukladá.
- 54 V tejto súvislosti nemožno prijať argument holandskej vlády, že prerušenie zdravotného poistenia E. Fischer-Lintjens, osobitne na obdobie od novembra 2007 do júla 2010, vyplýva výlučne zo skutočnosti, že neinformovala príslušnú holandskú inštitúciu o zmene svojich nárokov na dôchodok.
- 55 Článok 84a ods. 1 nariadenia č. 1408/71 síce stanovuje pre príslušné inštitúcie a osoby, na ktoré sa vzťahuje toto nariadenie, povinnosť vzájomne sa informovať a spolupracovať. Hoci sú tieto osoby povinné čo najskôr informovať tieto inštitúcie o všetkých zmenách svojej osobnej alebo rodinnej situácie, ktoré ovplyvňujú ich nárok na dávky poskytované podľa uvedeného nariadenia, inštitúcie sú povinné poskytnúť v odpovedi na žiadosti uvedených osôb týkajúce sa toho istého nariadenia všetky informácie potrebné na výkon práv, ktoré im priznáva nariadenie č. 1408/71.
- 56 Toto informovanie by mohlo prípadne zahŕňať informácie postačujúce na to, aby umožnili osobe za takých okolností, o aké ide vo veci samej, pochopiť, že bola povinná uzatvoriť zdravotné poistenie v Holandsku.
- 57 Treba však uviesť, že podľa článku 84a ods. 2 toho istého nariadenia nesplnenie povinnosti informovania stanovenej v odseku 1 treťom pododseku uvedeného článku 84a nariadenia č. 1408/71 môže viesť len k uplatneniu primeraných opatrení podľa vnútroštátneho práva, ktoré musia byť rovnocenné k opatreniam uplatniteľným v podobných situáciách podľa vnútroštátneho práva, a ďalej nesmie v praxi dotknutým osobám znemožňovať či nadmerne sťažovať výkon práv priznaných týmto nariadením.
- 58 O takýto prípad by nešlo, ak by uplatnenie vnútroštátnej právnej úpravy malo viesť k tomu, že by dotknutá osoba v situácii totožnej so situáciou E. Fischer-Lintjens bola zbavená po určitú dobu akejkoľvek ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia bez toho, aby boli zohľadnené všetky relevantné

okolnosti, najmä okolnosti týkajúce sa jej osobnej situácie, ako je jej vek, zdravotný stav a dlhodobá neprítomnosť v Holandsku. Okrem toho má osobitný význam skutočnosť, že pani E. Fischer-Lintjens platila v Nemecku v období od novembra 2007 do októbra 2010 príspevky na zdravotné poistenie.

- 59 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 27 nariadenia č. 1408/71 v spojení s prílohou VI oddielom R bodom 1 písm. a) a b) tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že nárok na dôchodok oprávnenej osoby sa musí za takých okolností, o aké ide vo veci samej, považovať za existujúci od začiatku obdobia, počas ktorého bol tento dôchodok tejto dotknutej osobe skutočne vyplácaný, bez ohľadu na okamih, keď bol nárok na tento dôchodok formálne konštatovaný, a to prípadne aj vtedy, ak začiatok tohto obdobia predchádza dátumu rozhodnutia o priznaní tohto dôchodku. Články 27 a 84a nariadenia č. 1408/71 v spojení s prílohou VI oddielom R bodom 1 písm. a) a b) tohto nariadenia sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, bránia právnej úprave členského štátu, ktorá neumožňuje osobe, ktorá je oprávnená poberať dôchodok priznaný týmto členským štátom s retroaktívnym účinkom jedného roka, uzatvoriť povinné zdravotné poistenie s rovnakým retroaktívnym účinkom a ktorá vedie k tomu, že táto oprávnená osoba je zbavená akejkoľvek ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia bez toho, aby boli zohľadnené všetky relevantné okolnosti, najmä okolnosti týkajúce sa jej osobnej situácie.

O trovách

- 60 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol takto:

Článok 27 nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, zmeneným a doplneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 z 18. decembra 2006, v spojení s prílohou VI oddielom R bodom 1 písm. a) a b) tohto nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že nárok na dôchodok oprávnenej osoby sa musí za takých okolností, o aké ide vo veci samej, považovať za existujúci od začiatku obdobia, počas ktorého bol tento dôchodok tejto dotknutej osobe skutočne vyplácaný, bez ohľadu na okamih, keď bol nárok na tento dôchodok formálne konštatovaný, a to prípadne aj vtedy, ak začiatok tohto obdobia predchádza dátumu rozhodnutia o priznaní tohto dôchodku.

Články 27 a 84a nariadenia č. 1408/71 v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom nariadením č. 118/97, zmeneným a doplneným nariadením č. 1992/2006, v spojení s prílohou VI oddielom R bodom 1 písm. a) a b) tohto nariadenia sa majú vykladať v tom zmysle, že za takých okolností, o aké ide vo veci samej, bránia právnej úprave členského štátu, ktorá neumožňuje osobe, ktorá je oprávnená poberať dôchodok priznaný týmto členským štátom s retroaktívnym účinkom jedného roka, uzatvoriť povinné zdravotné poistenie s rovnakým retroaktívnym účinkom a ktorá vedie k tomu, že táto oprávnená osoba je zbavená akejkoľvek ochrany v oblasti sociálneho zabezpečenia bez toho, aby boli zohľadnené všetky relevantné okolnosti, najmä okolnosti týkajúce sa jej osobnej situácie.

Podpisy